

**МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
-Управа за ветерину-
323-02-09193/2013-05
28.11.2013. године**

УПУТСТВО

**о начину спровођења мониторинга ефикасности оралне вакцинације дивљих
животиња против беснила у Републици Србији**

Овим Упутством ближе се дефинише начин и поступање приликом узимања и достављања узорака циљних животиња на лабораторијско испитивања на беснило, а у складу са Правилником о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2013 годину ("Сл. гласник РС", број: 91/13), (у даљем тексту: Програм мера), Дијагностичким приручником (323-02-09332/2010-05, од 17.11.2010. године) и препорукама Светске здравствене организације (WHO), Светске организације за здравље животиња (OIE), као и Научног комитета о здрављу и добробити животиња Европске Комисије.

Мониторинг ће се спроводити од 01.12.2013. године до почетка јесење кампање оралне вакцинације у 2014. години. Узорковање се неће вршити у време спровођења пролећне кампање оралне вакцинације (2014. година) и у трајању од три недеље од завршетка вакцинације на датом подручју.

Имајући у виду да орална вакцинација популације дивљих животиња захтева дугорочан мониторинг заснован на испитивању одстрелених лисица и угинулих лисица и других дивљих месоједа (у даљем тексту: циљне животиње), испитаће се одређени број циљних животиња из свих подручја где је спроведена вакцинација и то 4 животиња на 100 км² годишње.

Према плану Министарства извршиће се преглед одређеног броја узорака циљних животиња (Прилог 3. Упутства) ради контроле имунолошког статуса у оквиру мониторинга ефикасности оралне вакцинације. У циљу успешне контроле ефикасности оралне вакцинације вршиће се појачан одстрел циљних животиња на територији где је спроведена вакцинација.

Правна лица која се баве ловством, односно корисници ловишта, дужни су да најкасније 48 часова пре почетка лова пријаве лов надлежном ветеринарском инспектору, као и надлежном ветеринарском институту за територију на којој се лове лисице и други дивљи месоједи. Број одстрелених животиња по ловишту мора бити у складу са израчунатим бројем циљних животиња из Прилога 3. овог Упутства. Сваку одстрелену циљну животињу, лице које је извршило одстрел мора прописно упаковати у ПВЦ водоотпорну врећу и допремити до објекта где се привремено складишти дивљач у оквиру ловишта или другог одговарајућег места.

Упакован узорак мора да прати „Образац за слање циљних животиња на испитивање на беснило“ (у даљем тексту: Образац) Прилог 1. овог Упутства. Образац попуњава лице које је извршило одстрел, односно одговорно лице у ловишту.

Надлежни ветеринарски институт прикупља и транспортује узорке. Приликом прикупљања узорака институт проверава да ли је Образац правилно попуњен, а потом попуњава и оверава други део Обрасца. Тако попуњен образац представља упут за лабораторијско испитивање и заједно са узорцима се доставља у надлежни институт. У институтима се узорци евидентирају кроз Лабораторијски информациони систем (ЛИМС), односно Систем за обраду и праћење података (СМТС).

Надлежни ветеринарски институт припрема узорке циљних животиња: крв и/или телесне течности, врши декапитацију и уколико су у могућности, расечање мандибуле. Тако припремљени узорци достављају се: Научном институту за ветеринарство Србије у Београду, Научном институту за ветеринарство „Нови Сад“ у Новом Саду и Ветеринарском специјалистичком институту „Краљево“ у Краљеву, на даља дијагностичка испитивања према следећој територијалној подели:

	НИВ СРБИЈЕ БЕОГРАД	НИВ „НОВИ САД“ НОВИ САД	ВСИ „КРАЉЕВО“ КРАЉЕВО
1.	НИВ Србије Београд	НИВ „Нови Сад“ Нови Сад	ВСИ „Краљево“ Краљево
2.	ВСИ „Панчево“ Панчево	ВСИ „Суботица“ Суботица	ВСИ „Ниш“ Ниш
3.	ВСИ „Пожаревац“ Пожаревац	ВСИ „Сомбор“ Сомбор	
4.	ВСИ „Шабац“ Шабац	ВСИ „Зрењанин“ Зрењанин	
5.	ВСИ „Зајечар“ Зајечар		
6.	ВСИ „Јагодина“ Јагодина		

У циљу стручног и ефикасног обављања постављених задатака сви научни и специјалистички институти су опремљени адекватном опремом и возилима за транспорт узорака са расхладном комором.

Научни институт за ветеринарство Србије у Београду, Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“ у Новом Саду и Ветеринарски специјалистички институт „Краљево“ у Краљеву ће вршити следећа испитивања:

1. Тест флуоресцентних антитела (FAT) – за детекцију антигена вируса беснила на отисак препарату различитих делова мозга;
2. Вирус-неутрализациони тест флуоресцентних антитела (FAVN) или ELISA – за доказивање специфичних антитела против вируса беснила у серумима и телесним течностима лисица;
3. Испитивање на присуство тетрациклина (биомаркер из мамка вакцине);
4. Одређивање старости циљних животиња.

Научни институт за ветеринарство Србије из Београда ће вршити и типизирање вируса и разликовање теренског (дивљег) соја вируса од вакциналног (применом PCR методе).

Сваки узорак који је дао позитиван резултат, прослеђује се Научном институту за ветеринарство Србије у Београду на потврна испитивања и типизацију вируса беснила.

Научни институт за ветеринарство Србије из Београда, Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“ из Новог Сада и Ветеринарски специјалистички институт „Каљево“ из Краљева све извештаје о испитивању достављају шефу округа ветеринарске инспекције, Одељењу за здравствену заштиту, добробит и следљивост животиња - Управа за ветерину и Заводу за антирабичну заштиту „Луј Пастер“ у Новом Саду

У случају потврде болести поступити у складу са посебним прописима.

Извештавање:

1. Надлежни институт (12 института), за своје епизоотиолошко подручје, до 10. у месецу за претходни месец, припремају **збирни извештај** о обиму узорковања и припремљеним материјалима за даља лабораторијска испитивања који достављају Управи за ветерину и шефу округа ветеринарске инспекције. Институту се старају да укупан број узорака буде у складу са планом из Прилога 3. Овог Упутства и у случају одступања, обавештавају кориснике ловишта и Управу за ветерину о потреби да се број узорака усклади.

2. Научни институт за ветеринарство Србије из Београда, Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“ из Новог Сада и Ветеринарски специјалистички институт „Каљево“ из Краљева, до 10. у месецу, за претходни месец, припремају **збирни извештај** о броју припремљених материјала за лабораторијска испитивања и резултатима испитивања (извештајима о испитивању) који достављају Управи за ветерину и шефу округа ветеринарске инспекције.

Научни институт за ветеринарство Србије из Београда, Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“ из Новог Сада и Ветеринарски специјалистички институт „Каљево“ из Краљева врше унос података о сваком појединачном узорку, односно циљној животињи и резултатима анализа у Централну базу података, а у складу са Упутством о уносу података, Прилог 2.

3. Научни институт за ветеринарство Србије из Београда до 10. у месецу за претходни месец, припрема **збирни извештај** о броју примљених позитивних узорака и резултатима типизације вируса за територију Републике Србије који доставља Управи за ветерину, шефу округа ветеринарске инспекције и институту надлежном за епизоотиолошко подручје са кога потичу достављени узорци.

Фактурисање:

Средства за спровођење мониторинга, као и средства за одстрелене циљне животиње, узорковање одстрелених циљних животиња и лабораторијска испитивања на беснило обезбеђена су у буџету Републике Србије.

Правна лица која се баве ловством, односно корисници ловишта једном месечно, најкасније до петог у месецу, достављају надлежном институту **фактуру** о броју узорковаих циљних животиња за претходни месец, насловљену на надлежни институт.

Научни и специјалистички ветеринарски институт, сходно обављеном послу у складу са овим Упутством, припрема **извештај и две фактуре** насловљене на Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за ветерину, Омладинских бригада бр.1, 11070 Нови Београд, и то:

- извештај о броју узоркованих циљних животиња, броју припремљених узорка и/или дијагностичком испитивању у претходниом месецу;
- фактуру о броју узоркованих циљних животиња од стране правних лица која се баве ловством, односно корисника ловишта;
- фактуру о броју припремљених узорка и/или дијагностичком испитивању.

Фактуре се достављају Министарству до 10. у месецу за претходни месец.

Обрасци за слање циљних животиња на испитивање беснила и водоотпорне ПВЦ вреће за транспорт узорка, могу се преузети у надлежном ветеринарском институту.

*** Напомена:**

Финансијска надокнада корисницима ловишта у износу од 1.000,00 динара по узорку, извршиће се само за прописно упаковане и обележене узорке које прати правилно попуњен Образац у складу са овим Упутством и само за број планираних циљних узорка ($\pm 10\%$) из Прилога 3. Овог Упутства.

ДИРЕКТОР

Слободан Шибалић

Прилог 3: Списак ловишта у РС са планираним бројем узорковања циљних животиња за 2013/14 годину

Округ	Општина	Корисник ловишта	Назив ловишта	Површина (ha)	планирани бр. циљних жив. за узорк. 2013/14
Северно-бачки	Суботица	Л.У. "Суботичка пешчара"	Суботичка пешчара 3-исток	21.998,05	8
	Суботица	Л.У. "Суботичка пешчара"	Суботичка пешчара 1-југ	34.166,89	14
	Суботица	Л.У. "Суботичка пешчара"	Суботичка пешчара 2-север	39.781,58	16
	Суботица	Лов.посебне намене ЈП "Војводинашуме"-Петроварадин	Суботичке шуме	6.137,03	2
	Бачка Топола	Л.У. "Фазан" - Стара Моравица	Стара Моравица	8.439,37	3
	Бачка Топола	Л.У. "Срндаћ"	Срндаћ 1	7.999,59	3
	Бачка Топола	Л.У. "Фазан"-Пачир	Пачир	7.827,23	3
	Бачка Топола	Л.У. "Паноноја"	Паноноја 2	12.462,96	5
	Бачка Топола	Л.У. "Срндаћ"	Srndać 2	3.359,53	1
	Бачка Топола	Л.У."Паноноја"	Паноноја 1	19.717,16	8
Средње-банатски	Мали Иђош	Л.У. "Криваја" - Мали Иђош	Криваја 1	12.293,03	5
	Мали Иђош	Л.У. "Криваја" - Мали Иђош	Криваја 2	5.820,44	2
	Зрењанин	Л.У. "Јединство" -Елемир	Елемир	6.925,80	2
	Зрењанин	рибњак Рибарско газдинство "Ечка" АД - Лукино село	Рибњак Ечка	2.298,09	1
	Зрењанин	Л.У. "Града Зрењанина"	Бегеј - југ	29.564,45	12
	Зрењанин	Л.У. "Града Зрењанина"	Бегеј - север	39.074,19	16
	Зрењанин	Л.У. "Града Зрењанина"	Тиса	52.760,25	21
	Нови Бечеј	Л.У. "Нови Бечеј"	Бисерно острво	2.481,56	1
Нови Бечеј	Л.У. "Нови Бечеј"	Арача	24.095,67	10	
Нови Бечеј	Л.У. "Соко-Бочар"-Бочар	Беле воде	5.005,68	2	

Округ	Општина	Корисник ловишта	Назив ловишта	Површин	планира
	Жагубица	Л.У. "Јован Шербановић"	Хомоље	71.791,00	28
Поморавски	Јагодина	Л.У. "Јагодина"	Липар	33.646,00	13
	Јагодина	Л.У. "Црни Врх" - Бунар	Црни Врх	12.140,00	5
	Ја,Ђу,Ре,Ва,Па	Ј.П. "Србијашуме"	Јухор	4.934,00	2
	Свилајнац	Л.У. "Мика Брада" - Свилајнац	Ресава	22.471,00	9
	Свилајнац	Л.У. "Фазан" - Седларе	Браниште	10.068,00	4
	Деспотовац	Л.У. "Горња Ресава"	Дубовница	17.254,00	7
	Деспотовац	Л.У. "Зећ" - Велики Поповић	Облогар	7.256,00	3
	Деспотовац	Л.У. "Бељаница" - Ресавица	Орловица	15.111,00	6
	Десп. Параћин	Ј.П. "Србијашуме" (99-09)	Јужни Кучај IV	26.360,00	10
	Ђуприја	Л.У. "Морава"	Раваница	28.788,00	11
	Рековац	Л.У. "Каленић" - Белушић	Брестовац	19.892,00	8
	Рековац	Л.У. "Левач"	Дуленска река	15.031,00	6
	Параћин	Л.У. "Параћин"	Црница	47.888,00	19
	Шумадиски	Крагујевац	Л.У. "Шумадија"	Лепеница	66.948,00
Крагујевац		Л.У. "Сребрница" - Страгари	Сребреница	13.188,00	5
Аранђеловац		Л.У. "Букуља"	Букуља	37.589,00	15
Топола		Л.У. "Карађорђе"	Каменица	24.000,00	9
Топола		Л.У. "Јелен"-Наталинци	Трешњевац	9.443,00	4
Рача		Л.У. "Градиште"	Буковац	21.571,00	8
Лапово		Л.У. "Лапово"	Врбак	5.518,00	2
Баточина		Л.У. "Рогог"	Стрежевица	13.128,00	5
Баточина		Ј.П. "Србијашумњ"	Рогог	440,00	0/1
Кнић		Л.У. "Владан Милошевић"	Гружа	40.806,00	16
Моравички	Чачак	Л.У. "Чачак"	Јелица-Чемерница-Каблар	32.304,00	13
	Чачак	Л.У. "Радиша Поштић"-Мрчајевци	Бресница	12.498,00	5
	Чачак	Л.У. "Раде Јоксић" - Заблаће	Језевичка река	9.030,00	4
	Чачак	Ј.П. "Србијашуме"	Западно-моравско I	9.101,00	4

Округ	Општина	Корисник ловишта	Назив ловишта	Површин	планира
	Г.Милановац	Л.У. "Војвода Милан Обреновић"	Таково	74,292.00	30
	Г.Милановац	Ј.П. "Србијашуме"	Сувобор	7,740.00	3
	Г.М.,Краг.,Топ	Ј.П. "Србијашуме"	Рудник	7,959.00	3
	Лучани	Л.У. "Драгачево"	Драгачево	45,432.00	18
	Ивањица	Л.У. "Чемерница"	Чемерница	76,447.00	30
	Ивањица	Ј.П. "Србијашуме"	Голија	32,507.00	13
Златиборски	Ужице	Л.У. "Алекса Дејовић"	Ђетиња	54,334.00	22
	Ужице, Чајетина	Ј.П. "Србијашуме"	Шарган	13,784.00	5
	Ужице	Ј.П. "Србијашуме"	Јелова гора	2,158.00	0/1
	Бајина Башта	Л.У. "Соко"	Соко	48,167.00	19
	Бајина Башта	Ј.П. Н.П. "Тара"	Н.П. Тара	19,175.00	8
	Косјерић	Л.У. "Косјерић"	Скрапеж	30,945.00	12
	Косј.,Пожега	Ј.П. "Србијашуме"	Маљен - Букови	5,991.00	2
	Пожега	Л.У. "Светозар Остојић"	Милошево	41,143.00	16
	Чајетина	Л.У. "Златибор"	Златибор	55,767.00	22
	Чајетина	Ј.П. "Србијашуме"	Торник - Чаловац	4,300.00	2
	Ариље	Л.У. "Бранко Ђоновић"	Мали Рзав	34,923.00	14
	Прибој	Л.У. "Прибој"	Јаворје	48,577.00	19
	Прибој	Ј.П. "Србијашуме"	Црни врх-Љесковац	3,760.00	1
	Нова Варош	Л.У. "Козомор"	Златар	55,900.00	22
	Пријеполје	Л.У. "Пријеполје"	Лим	57,911.00	23
	Пријеп. и Н.Варош	Ј.П. "Србијашуме"	Зла.-Јадов,Дубочица	25,150.00	10
	Пријеполје и Прибој	Ј.П. "Србијашуме"	Шербет-Ожаљ,Рештево	6,529.00	2
Сјеница	Л.У. "Врхови"	Царичин град	105,856.00	42	
Рашки	Краљево	Л.У. "Краљево"	Ибар	77,305.00	31
	Краљево	Л.У. "Краљево"	Студеница	34,934.00	14
	Краљево	Ј.П. "Србијашуме"	Троглав - Чемерно	11,307.00	4
	Краљево,Алек сан.	Ј.П. "Србијашуме"	Гоч	29,298.56	12
	Краљево, В.Бања	"Шумарски факултет"	ОЛУЦ Гоч- Гвоздац	3,973.00	1
	Врњачка Бања	Л.У. "Војвода Луне"	Врњачка река	17,533.00	7
	Рашка	Л.У. "Рашка"	Зимовник	21,720.00	8
	Рашка	Л.У. "Баљевац" - Баљевац	Јошаница	26,450.00	10
	Рашка	Ј.П. "Србијашуме"	Бисер вода - Диван	11,080.00	4
	Нови Пазар	Л.У. "Ловац"	Рогозна	74,228.00	30

Округ	Општина	Корисник ловишта	Назив ловишта	Површин	планира
	Тутин	Л.У. "Јелен"	Видрењак	62.468,00	25
	Тутин	Ј.П. "Србијашуме"	Мојстирско-Драшке пл.	11,694.00	4
	Тутин	Ј.П. "Србијашуме"	Хум	8,928.00	3
Расински	Крушевац	Л.У. "Крушевац"	Расина	70,052.00	28
	Кра,Про,Алек, Бла.	Ј.П. "Србијашуме"	Велики Јастребац	29,731.00	12
		Ј.П. "Србијашуме"	Ломничка река	376.00	0/1
	Трстеник	Л.У. "Радослав Бркић - Божа"	Дубичка река	44,674.00	18
	Варварин	Л.У. "Јухор"	Зеленик	21.500,00	8
	Ћићевац	Л.У. "Хајдук Вељко"	Мојсињске планине	12,370.00	5
	Александровац	Л.У. "Жупа"	Жупа	35,611.00	14
	Брус	Л.У. "Копаник"	Копаник - Пожар	55,986.00	22
	Брус, Рашка	Ј.П. Н.П. "Копаник"	Н.П.Копаник	11,809.11	4
Зајечарски	Зајечар	Л.У. "Краљевица"	Краљевица	34,956.00	14
	Зајечар	Л.У. "Салаш" - Салаш	Дубрава	35,474.00	14
	Зајечар	Л.У. "Фазан" - Звездан	Ромулија	5,713.00	2
	Зајечар	Л.У. "Велики Извор"	Студена	8,828.00	3
	Зајечар	Л.У. "Вршка чука" - Грљан	Вршка чука	5,106.00	2
	Зајечар	Л.У. "Тимок" - Мали Извор	Тимок	14,751.00	6
	Зајечар	Л.У. "Србијашуме"	Суводол	2.488,00	1
	Бољевац	Л.У. "Бољевац"	Црни Тимок	48.903,00	20
	Бољевац	Ј.П.Ш.Г. "Тимочке шуме"	Суваја	4,680.00	2
	Бољевац	Ј.П.Ш.Г. "Тимочке шуме"	Ртањ	6,368.00	2
	Бољевац	Ј.П.Ш.Г. "Тимочке шуме"	Брезовица	25.414,00	10
	Соко Бања	Л.У. "Соко"	Моравица	36,437.00	14
	С.Бања,Алекс,	Ј.П. "Србијашуме"	О.Глава-Озрен-Девица*	12,770.00	5
	Књажевац	Л.У. "Књажевац"	Тресибаба	68,242.00	27
	Књажевац	Л.У. "Минићево" - Минићево	Клисура	20.206,00	8
	Књажевац	Л.У. "Миџор" - Кална	Бабиб зуб	28,000.00	11
	Књажевац	Ј.П.Ш.Г. "Тимочке шуме"	Стара Планина I	2.790,00	2